

ΤΟΥΡΚΙΑ - Ε.Ε.

Από ελεγκτές γίναμε όμηροι

Όταν η εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης της ΝΔ χαρακτηρίζεται από έλλειψη στρατηγικού προσανατολισμού, από εσωστρέφεια και από φοβία ανάληψης πρωτοβουλιών για την επίλυση προβλημάτων είναι απολύτως φυσιολογικό και αναμενόμενο να φθάσει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χωρίς καθαρούς διαπραγματευτικούς στόχους. Όταν η κυβέρνηση της ΝΔ έσπευσε, εδώ και εννέα μήνες να αποσυνδέσει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και το Κυπριακό από την ευρωπαϊκή πορεία της Τουρκίας και το ευρωπαϊκό πλαίσιο επίλυσής τους, είναι επίσης απολύτως φυσιολογικό να μην επαρκούν λίγες ημέρες πριν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για να διορθώσει την πορεία της, για να διαμορφώσει τους αναγκαίους συσχετισμούς και να δημιουργήσει ευνοϊκό κλίμα στην ΕΕ για την αποδοχή των αιτημάτων της. Όλη αυτή την περίοδο χάθηκε πολύτιμος διαπραγματευτικός χρόνος, εστάλησαν λανθασμένα μηνύματα προς την Τουρκία και την ΕΕ για το τι πραγματικά θέλει η Ελλάδα σ' αυτή την κρίσιμη Σύνοδο Κορυφής. Το κυριότερο, όμως, είναι ότι η κυβέρνηση συνειδητά προσερχόταν σε αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με «μισή ατζέντα».

Καταρχήν είναι σε όλους γνωστό ότι δεν αποτέλεσε στόχο και προτεραιότητά της η έμπρακτη υποστήριξη της αυτονομίας υποχρέωσης της Τουρκίας για τη διπλωματική αναγνώριση -ούτε ακόμα και της de facto αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως κράτους-μέλους της ΕΕ.

Πολλά Κ-Μ, προσχηματικά ή ειλικρινά είχαν αναγορεύσει αυτό το θέμα σε μείζονα πολιτική υποχρέωση της Τουρκίας, πριν την επίσημη έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων.

Το ίδιο δεν συνέβαινε όμως με την ελληνική κυβέρνηση. Δεν συζητώ το επίσης κρίσιμο ζήτημα της υποχρέωσης της Τουρκίας να προχωρήσει στη σταδιακή μείωση των κατοχικών

Όλη αυτή την περίοδο χάθηκε πολύτιμος διαπραγματευτικός χρόνος, εστάλησαν λανθασμένα μηνύματα προς την Τουρκία και την ΕΕ για το τι πραγματικά θέλει η Ελλάδα σ' αυτή την κρίσιμη Σύνοδο Κορυφής

στρατευμάτων. Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις είναι επίσης γνωστό ότι η ΝΔ, και ως αντιπολίτευση και τώρα ως κυβέρνηση δεν πίστεψε στη στρατηγική σημασία των αποφάσεων του Ελσίνκι και στο πλαίσιο που προέβλεπε για την επίλυση των προβλημάτων μέσα από τη διαδικασία του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης.

Με μεγάλη καθυστέρηση και υπό την πίεση του ΠΑΣΟΚ αναγκάστηκε να ζητήσει τη συμπερίληψη αναφοράς στο Ελσίνκι, χωρίς όμως δύο κρίσιμα στοιχεία, όπως επιβεβαιώνεται από τα συμπεράσματα. Το πρώτο και καθοριστικό είναι η παντελής απουσία χρονοδιαγράμματος, στη βάση του οποίου οι δύο χώρες, εφόσον δεν είχε υπάρξει συμφωνία, θα προσέφευγαν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.

Η έλλειψη αυτή, που συνειδητά την αποφεύγει η ΝΔ, σημαίνει ότι η Τουρκία δεν έχει καμία συγκεκριμένη υποχρέωση, ότι μπορεί να «αγοράζει» χρόνο, όσο διαρκούν οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις και επί της ουσίας εκλείπει ένας αποτελεσματικός μοχλός πίεσης στο πλαίσιο της ΕΕ από την πλευρά μας έναντι της Τουρκίας για τα επόμενα 10-15 χρόνια.

Η επαναφορά της διαδικασίας επίλυσης της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας στο διμερές επίπεδο, ακυρώνει τον ευρωπαϊκό έλεγχο, και εναποθέτει την πορεία των Ελληνοτουρκικών σχέσεων στην καλή βούληση της εκάστοτε τουρκικής πολιτικής ηγεσίας και στην εξέλιξη της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας.

Με αυτό τον τρόπο κινδυνεύουμε να μετα-

ΓΡΑΦΕΙ

Ο ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΜΠΕΓΛΙΤΗΣ
ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

τραπούμε από ελεγκτές της ευρωπαϊκής της πορείας σε όμηρους.

Στα συμπεράσματα και στη σχετική παράγραφο έχει διαγραφεί η φράση «και άλλα συναφή θέματα», εξέλιξη που χαρακτηρίζεται από την κυβέρνηση, ως στόχος της που επιτυγχάνεται. Εδώ είναι καλό να θυμηθούμε ορισμένα πράγματα γιατί φοβάμαι ότι η μνήμη της ΝΔ λειτουργεί επιλεκτικά. Ως αντιπολίτευση είχε ασκήσει έντονη κριτική και μάλιστα με απαξιωτικούς όρους για το γεγονός ότι η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ είχε αποδεχθεί και νομιμοποιήσει στο Ελσίνκι συννοριακές διαφορές με την Τουρκία.

Επρόκειτο για ηθελημένα, καταρχήν, διαστρέβλωση, γιατί το Ελσίνκι αναφερόταν σε όλες τις υποψήφιες χώρες και όχι ειδικά στην Τουρκία, που είχαν συννοριακές διαφορές (π.χ. η Σλοβενία με την Κροατία, πρόβλημα που συνεχίζεται μέχρι σήμερα).

Από τη γενική αναφορά στο Ελσίνκι, πηγαινουμε σήμερα στην ειδική αναφορά των συννοριακών διαφορών με την Τουρκία.

Αυτό δεν είναι νομιμοποίηση; Πρόκειται πράγματι για μεγάλη «επιτυχία» της κυβέρνησης... Ο όρος «συναφή ζητήματα» προσδιόριζε επί της ουσίας, στην περίπτωση μας, το ζήτημα της οριοθέτησης της υφαλοκρηπίδας. Είναι συναφές με μια διαφορά γύρω από την έκταση των χωρικών υδάτων, το ζήτημα της υφαλοκρηπίδας. Σήμερα η κυβέρνηση διαγράφει το έλασσον και νομιμοποιεί το μείζον. Ακόμα μια σημαντική της «επιτυχία»...

Ως προς το θέμα της αναγνώρισης της Κύπρου, τα συμπεράσματα δεν δημιουργούν σαφή δέσμευση της Τουρκίας, ακόμα και για έμμεση ή de facto αναγνώριση. Η μονογραφή και το χρονοδιάγραμμα υπογραφής του Πρωτοκόλλου προσαρμογής της Συμφωνίας Σύνδεσης του 1963 από την Τουρκία και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν παράγουν πολιτικά και νομικά αποτελέσματα αναγνώρισης.

Η Τουρκία, θα συνεχίζει να χαρακτηρίζει την Κυπριακή Δημοκρατία ως Ελληνο-Κυπριακή διοίκηση και θα συνεχίσει την πρακτική που ακολουθεί και στο Συμβούλιο της Ευρώπης και σε άλλους Οργανισμούς. Η μόνη αποτελεσματική δέσμευση θα ήταν η υποχρέωση της Τουρκίας να υπογράψει, σύμφωνα με το α.16 της Συμφωνίας Τελωνειακής Ένωσης, διμερή συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την Κύπρο, όπως ήδη το έχει κάνει με άλλα νέα κράτη-μέλη.

Πρόκειται για μια ευφυή διαδικαστική φόρμουλα για την υπέρβαση του προβλήματος, το οποίο θα παραμείνει άλυτο.

Και ασφαλώς ούτε η Δήλωση της Προεδρίας, που είναι συνημμένη στα συμπεράσματα, δημιουργεί πολιτική ή νομική υποχρέωση στην Τουρκία. Η παρουσία της κυβέρνησης της ΝΔ στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει ότι όταν προσέρχεσαι σε μια διαπραγμάτευση με μειωμένες προσδοκίες, το αποτέλεσμα θα είναι ανάλογο.

Πολύ περισσότερο σε αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο που θα έπρεπε να διαμορφωθεί ένα συγκεκριμένο πλαίσιο όρων και προϋποθέσεων για την έναρξη των ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία.